



‘We moeten de rechter omzeilen’

Terreurverdachten oppakken en weer vrijlaten is niet de manier om het terrorisme te bestrijden, vindt **Geert Wilders**. ‘Die mensen moeten van de straat.’

U was onlangs in Israël om gesprekken te voeren met terreurdeskundigen. Wat kunnen we van Israël leren?

“In Israël is het heel eenvoudig potentiële terroristen op te pakken en vast te zetten. Het hoeft daar niet tot een zaak te komen en tot een proces voor een strafrechter. De procedure is bijna geheel bestuursrechtelijk. Het gevolg is dat iemand vastgezet kan worden op basis van informatie van de inlichtingendiensten. Er moet slechts een handtekening komen van de minister van Defensie, en een min of meer marginale toets door een rechter. Er geldt dan een lagere drempel dan bij het normale strafrecht. In de bezette gebieden komt er alleen een geaccrediteerde advocaat aan te pas die ze kunnen vertrouwen. Als iemand in Israël zelf wordt opgepakt, kan een advocaat bezwaar maken, maar dat gebeurt zelden en leidt bijna nooit tot resultaat. Na een half jaar begint de procedure weer van voren afaan als de administratieve detentie wordt verlengd. Die hele aanpak heeft geleid tot een grote vermindering van de zelfmoordaanslagen.”

En dat zou u hier ook wel willen?

“Of het hier precies zo moet, weet ik nog niet. Maar ik ben er wel voor om de strafrechter te omzeilen als het gaat om potentiële terroristen. We zijn in Nederland trouwens al bezig om dat te doen. Er komen hier ook bestuursrechtelijke maatregelen, zoals een meldplicht voor extremisten die in de picture zijn van de AIVD. In een aantal andere landen wil men net als in Israël de strafrechter uitschakelen. Zoals in Canada, Australië en het Verenigd Koninkrijk. Het blijkt namelijk in de praktijk heel moeilijk om juridisch hard te maken dat iemand voornemens is terroristische aanslagen te plegen. Ik ben ook bang dat de zeven leden van de Hofstadgroep die onlangs zijn vastgezet, al snel weer worden vrijgelaten.”

Maar wordt er in de Hofstadgroep niet alleen maar geflirt met zelfmoordaanslagen? In Nederland is zoiets nog steeds niet gebeurd.

“Laten we het laatste voorbeeld nemen van de recente arrestaties van zeven leden van de Hofstadgroep. Kennelijk stond Samir A. op het punt wapens te verzamelen en had hij al een afscheidsvideo gemaakt.”

Maar Samir A. wist dat hij voortdurend in de gaten werd gehouden. Een arrestatie levert hem alleen maar publiciteit op.

"Dat laat onverlet dat hij de intentie gehad kan hebben om iets te doen. Het is te simpel om te zeggen dat het enkel aandachttrekkerij is. Misschien heeft hij wel geprobeerd die afscheidsvideo te verbergen. U suggereert nu dat het enkel om een mediageile persoon zou gaan."

Als we hier net zo te werk zouden gaan als in Israël, hoeveel mensen zouden er dan moeten worden vastgezet?

"Vlak voor het zomerreces heeft minister Remkes van Binnenlandse Zaken in een interview gezegd dat er tientallen netwerken zijn in Nederland. Dan zou je het dus over een paar honderd mensen hebben. Meer dan de 150 die de AIVD intensief in de gaten houdt, maar ook weer geen duizend. Ik heb het nu over mensen die echt van plan zijn om met geweld de orde te verstoren."

In de Tweede Kamer maakte u eerder een schatting van 50.000 tot 150.000.

"Dat is de groep met radicale ideeën, die door deskundigen als Daniel Pipes en Hans Jansen en door de AIVD geschat wordt op tussen de vijf en vijftien procent van de moslimpopulatie. Dat zijn niet mensen die zelf geweld willen gebruiken."

Die groep vormt wel een 'Umfeld' rondom de kleinere kern die klaar is voor geweld.

"Sommigen van hen kunnen instrumenteel worden. Anderen zullen sympathie hebben voor aanslagen. Die grotere groep moet je naar de goede kant van de streep trekken. Probeer ze aan het werk te krijgen. Meer scholing te geven. Maar als ze kiezen voor de verkeerde kant, dan mag er voor hen ook geen plaats zijn in Nederland. Bovendien is er ook een praktische beperking: we hebben gewoon niet het apparaat om vijf tot vijftien procent van de Nederlandse moslims op te pakken. Maar dat is gelukkig ook niet nodig. Je hoeft alleen iemand op te pakken als de AIVD in alle redelijkheid kan veronderstellen dat iemand bereid is geweld te gaan gebruiken."

De methode die u voorstelt, vraagt om een vergaande verandering van onze rechtsstaat.

"Die verandering is deels al gaande. Dat blijkt ook uit het advies dat de Raad Openbaar Bestuur vorige week uitbracht aan de regering. Daarin wordt al gesproken over het opschorten van vrijheids-

rechten, omdat het, schrijft de Raad, met de komst van het terrorisme niet meer duidelijk is of we ons in een oorlogs- dan wel in een vredessituatie bevinden. De overheid moet, ook volgens de Raad, in staat worden gesteld eerst te handelen en er pas achteraf verantwoording over af te leggen."

Wat u voorstelt, zal toch voor veel mensen in Nederland te ver gaan.

"Ja, dat weet ik. Maar is het dan redelijk dat mensen als Samir A. keer op keer worden vrijgelaten terwijl ze de ingrediënten voor explosieven in huis hadden, naast plattegronden van doelwitten en afscheidsvideo's? Dan hoeft je toch geen Einstein te zijn om te zien wat hun intentie was? Die mensen moeten van de straat en de bewijslast van het strafrecht mag dat niet in de weg staan."

Maakt u dan geen martelaren van ze?

"Met het huidige systeem maak je er juist helden van. Ze staan stoer te doen voor de rechtbank en binnen no time lopen ze weer vrij op straat rond."

In Frankrijk kan iedereen met vage plannen voor een aanslag al voor onbepaalde tijd worden opgesloten. Misschien wekt u minder weerstand wanneer u naar Frankrijk zou verwijzen, in plaats van naar Israël.

"De mensen van de Franse inlichtingendienst, de DST, mogen hun pet omdraaien en dan veranderen ze in op-

'Nu maak je er helden van. Ze doen stoer voor de rechter, en lopen zo weer vrij rond.'

sporingsambtenaren. In Nederland is de AIVD juist principieel gescheiden van justitie. Maar in Frankrijk gaat nog wel elke terreurzaak langs een strafrechter. Dan moet het dus weer juridisch getoetst worden en dat is juist zo moeilijk als het erom gaat terreurdaden te voorkomen."

Denkt u dat het grondwettelijk mogelijk is de strafrechter hier uit te schakelen?

"In Israël bestaat sinds de oprichting van de staat de noodtoestand. Maar ook onze Grondwet voorziet, onder Artikel 103, in een uitzonderingstoestand die van kracht kan worden als de binnenlandse veiligheid onder druk komt te staan. In

zo'n toestand wordt het mogelijk mensen vast te zetten zonder tussenkomst van een onafhankelijke rechter. Ik heb eens precies uitgezocht wat die wet uitzonderingstoestanden allemaal voor mogelijkheden biedt. Nou, je wilt het niet weten, zoveel. Maar ook zonder het uitroepen van de noodtoestand kan het door mij voorgestelde bestuurlijke middel van 'administratieve detentie' gewoon met een nieuwe wet worden ingevoerd. Dat is geen aantasting van de mensenrechten, maar een versterking ervan. Het belangrijkste mensenrecht is het recht op leven. Daar kom ik voor op."

Toch zal de weg nog lang zijn.

"Ja, en dat ergt mij. Je kunt nu wel voor het huis van ieder Kamerlid een politiehuisje zetten, maar als je de moslimextremisten weer vrij laat, is dat allemaal cosmetica. We weten nu dat de groep groeit. We weten ook dat ze na hun vrijlating gewoon weer doorgaan met hun activiteiten. En dan hoor ik premier Balkenende zeggen dat we het nog niet mogen hebben over een groot probleem in het algemeen. En minister Donner hoor ik spreken over 'een kleine groep extremisten die de islam kaapt'. Alsof de pure islam niet intrinsiek gewelddadig zou zijn."

Het is opvallend hoe snel in Nederland het gevoel voor urgentie wegvalt.

"Die urgentie kan alleen vast worden gehouden met bestuurders die zich daarop richten. In de Nederlandse politiek is dat moeilijk. Na de aanslagen van 11 september 2001 was de Kamer een week onder de indruk en ging daarna weer over tot de orde van de dag. Hetzelfde zag je na Madrid, na de moord op Van Gogh en na Londen."

Nu lijken we in Nederland alweer bijna vergeten dat onlangs nog het Binnenhof werd afgezet en dat zeven leden van de Hofstadgroep werden opgepakt om een aanslag te voorkomen.

"Ik zag het nieuws in Israël op CNN. Daarna merkte ik dat in Nederland geen van de partijen er een debat over had aangevraagd. Niemand! We zijn er heel goed in om politiek correct samen de ramadan te gaan vieren en om met polsbandjes rond te gaan lopen, maar er ontstaat in de Nederlandse politiek kennelijk geen alarmgevoel als de existentie van onze samenleving op het spel komt te staan." |